

nytt från FSS

FORENINGEN
SVERIGES
SOCIALCHEFER

Red: Arne Borg

Vid föreningens årsmöte antogs enhälligt ett uttalande som klart markerar föreningens avståndstagande till tvång inom socialvården. Uttalandet har följande lydelse:

De bedömningar som gjorts av alkoholproblemets omfattning har givit skiftande resultat. Helt klart är dock att de människor i vårt land som missbrukar alkohol kan räknas i hundratusentals. När det gäller att komma till rätta med detta gigantiska problem kan vårdsystemet endast ge ett begränsat bidrag. Vårdinsatserna är dock viktiga för många människor. Vårdresurserna bör därför byggas ut och förbättras. Det är djupt otillfredsställande att många människor som frivilligt söker vård och behandling för sitt alkoholmissbruk inte kan få hjälp p.g.a att erforderliga resurser i form av tillnyktringskliniker, avgiftningsenheter, behandlingshem etc saknas. Lika viktigt är dock att satsa på ett förebyggande socialt arbete i bostadsområden, på arbetsplatser, i skolor osv.

Föreningen vidhåller sin i många tidigare sammanhang framförda ståndpunkt att den vård och behandling som samhället erbjuder i princip bör vara baserad på frivillighet. Föreningen är motståndare till tvångsvård på sociala indikationer och detta oavsett om vården tillhandahålls av socialtjänsten eller sjukvården. Att en människa har svårt att klara sin ekonomi eller sina relationer till omgivningen kan enligt föreningens

mening inte motivera ett frihetsberövande.

Föreningen är dessutom av den uppfattningen att om effektiva och attraktiva vårdmöjligheter skapas kommer många av de tvångsåtgärder som nu vidtas att visa sig överflödiga. Däremot är föreningen medveten om att människor som befinner sig i svåra akuta berusningstillstånd eller av alkoholmissbruk föranledda psykotiska tillstånd i vissa situationer måste kunna tas om hand mot sin vilja. Dessa omhändertaganden bör av naturliga skäl ske inom sjukvårdsorganisationen och patienterna bör inte mot sin vilja kvarhållas längre tid än vad som är motiverat av medicinska skäl.

Enligt föreningens mening skulle ett vårdtvång på sociala indikationer strida mot den människosyn som präglar socialtjänstlagens första paragraf och som föreningen ansluter sig till. Social behandling skall syfta till att frigöra och förstärka den enskildes egna resurser och kräver därför medverkan och medansvar. Ett socialt vårdtvång strider dessutom mot jämlikhetsmålet. Erfarenheten visar att tvångsåtgärder baserade på sociala indikationer så gott som uteslutande kommer att riktas mot resurssvaga grupper. Tvångsåtgärder mot vuxna inom socialtjänsten skulle därför ge även den nya lagstiftningen en klassprägel.

Avslutningsvis bör sägas att ett utmönstrande av tvångsåtgärderna mot vuxna inte innebär någon arbetsavlastning för socialtjänstens del. Motivationsarbetet och ansträngningarna att förbättra vård- och behandlingsresurserna måste intensifieras. Möjligheterna att vinna allmänhetens och missbrukargruppernas förtroende bör dock förbättras och därmed också utsikterna att nå ett positivt resultat.

Föreningen kommer också att anordna ett seminarium på temat "Alternativ till tvång" den 20-21 november 1980.

Årsmötet uppdrog också åt styrelsen att anordna ett symposium kring

ekonomi och socialtjänst samt att tillsammans med kommunalekonomer och forskare bilda en arbetsgrupp med främsta uppgift att följa den samhällsekonomiska utvecklingen och dess inverkan på de mål som fastlagts i socialtjänstlagen.

Soft

FSS är positiv till samrådsgruppens förslag om socialförsäkrings-tillägg. Föreningen finner det angeläget att reformen genomförs samtidigt med socialtjänstlagens ikraftträdande, dvs 1982-01-01.

FSS stöder även de motiverade förslagen från samrådsgruppen angivet för Soft-reformens genomförande. En reform av så komplicerad natur kan givetvis diskuteras i dess olika detaljer. I vissa avseenden kan det till och med vara svårt att förutse de konsekvenser som kan uppstå. Reformförslaget behöver helt enkelt konfronteras med verkligheten och först därefter kan det bli riktigt funktionsdugligt.

Föreningen anser således att Soft-reformen, trots en del svagheter, är en angelägen reform och följaktligen skall genomföras. Soft-reformens största svagheter ligger i att angelägen grupper, ur socialförsäkringens perspektiv, fortfarande står utanför reformen. Dessutom bör statsmakterna ta ett större ekonomiskt ansvar än vad samrådsgruppen föreslår (jmf kap 13 Kostnader för reformen).

Samrådsgruppen har ställt i utsikt att "i ett senare sammanhang i samband med fortsatt utbyggnad av Soft" pröva frågan om en utvidgning av antalet grupper som omfattas av reformen, tex genom ett vidare arbetslöshetsbegrepp, som innefattar även missbrukare och personer med andra sociala problem.

FSS anser att denna förändring,

med tillämpning av ett vidare arbetslöshetsbegrepp, bör genomföras redan vid Soft-reformens start.

Föreningen vill dock samtidigt framhålla behovet av ökade rehabiliteringsinsatser för de aktuella grupperna. Att Soft utgår får i varje fall inte innebära att rehabiliteringsinsatser underlåtes.

Föreningen har redan tidigare framhållit (i föreningens yttrande över SU:s slutbetänkande) att "människor skall ha rätt att få sina behov av ekonomisk hjälp tillgodosedda utan att hjälporganet i sin metodik förutsätter individuella svårigheter". Det synsättet innebär att den ekonomiska grundtryggheten för medborgarna skall tillgodoses i generella former, alltså via socialförsäkringarna. Förslaget om Soft är ett betydelsefullt steg i denna riktning. Reformen bör, rätt nyttjad, få en stor betydelse när det gäller att klarlägga bristerna med det nuvarande trygghetssystemet.

Soft-reformen kräver en fördjupad samverkan mellan socialtjänsten och i första hand försäkringskassan och arbetsförmedlingen. Formerna för denna samverkan, liksom en del andra frågor, behöver studeras ytterligare. Vissa erfarenheter har dock vunnits genom den bedrivna försöksverksamheten. FSS förordar, i likhet med ledamöterna i referensgruppen för Soft, ytterligare försöksverksamhet före reformens ikraftträdande. Föreningen biträder även ledamöternas förslag till utformning av försöksverksamheten, dock med det tillägget att även en "mindre" kommun (under 25 000 inv) bör ingå i försöket.

Samrådsgruppen räknar med att socialförsäkringstillägget skall ta över 40 % av de nuvarande socialhjälpens utbetalningar. Avlastningen för kommunernas socialhjälpkostnader beräknas bli större, ca 50 %.

Försöksverksamheten har samtidigt påvisat en betydande återströmning av ärenden till socialhjälp. FSS förutsätter därför att "försökskommunernas" förslag för en

reducering av återströmningen till socialtjänsten allvarligt prövas, i syfte att uppnå den avlastning från socialhjälp (socialbidraget) som förutsatts.

FSS har redan tidigare krävt en lagstadgad rätt till arbete. Det kravet vill föreningen ånyo betona. När ett generellt uppbyggt försäkringssystem av Softs karaktär införs måste stor vaksamhet iakttas mot negativa effekter såsom tex att människor genom långvarigt beroende blir passiverade och på sikt isolerade från samhälls- och arbetsliv.

När samhället inte kan garantera tillgången till ett lämpligt arbete, skall det i varje fall finnas en försäkring som garanterar den ekonomiska grundtryggheten.

FSS anser således

- att en reformerad arbetslöshetsförsäkring, inte Soft, skall ge den enskilde ekonomisk grundtrygghet vid arbetslöshet,
- att denna försäkring skall garantera alla, som inte får ett lämpligt arbete, en skälig levnadsnivå, samt
- att staten, efter tillskott av arbetsgivarna, helt skall svara för kostnaderna.

Ovan redovisade synsätt innebär att föreningen vidhåller sin tidigare uppfattning att ekonomiskt stöd för människors försörjning, och andra grundläggande behov, skall tillgodoses inom socialförsäkringssystemets ram. Staten får därmed ansvaret för finansieringen.

FSS avslutar de allmänna synpunkterna med att betona dels behovet av en allsidig och kontinuerlig information till allmänheten betr Soft-reformen, dels de behov av förberedelser som reformens genomförande kommer att kräva.

Rapportens olika kapitel

FSS finner ej anledning att närmare kommentera rapportens två första kapitel.

Kap 4. Försök med Soft m m

De försöksverksamheter som bedrivits har inte verifierat de två antaganden SU gjort om socialförsäkringstilläggets omfattning. Avlastningen på socialhjälp har blivit mindre än vad SU räknade med. Samtidigt har andra än tidigare socialhjälpstagare nästan bara undantagsvis sökt Soft.

En konsekvent tillämpning av Soft har inte prövats i någon av de bedrivna försöksverksamheterna. Det går därför inte att dra några säkra slutsatser från försöksverksamheten.

Socialförsäkringstillägget bör nu, sedan lagen antagits, ställas i relation till kommunernas socialbidrag, inte till den nuvarande socialhjälp.

FSS anser, i överensstämmelse med föreningens yttrande betr SU:s slutbetänkande, att socialbidragets huvudsakliga funktion måste vara att ge ekonomiskt stöd i anslutning till rehabiliterings- och andra behandlingsinsatser inom socialtjänsten. Däremot skall, som föreningen tidigare framhållit, samhällets ekonomiska stöd för människors försörjning och andra grundläggande behov tillgodoses inom socialförsäkringssystemets ram.

I den fortsatta försöksverksamheten, som bla FSS anser skall komma till stånd, bör denna gränsdragning mellan Soft och socialbidrag tillämpas. Givetvis skall denna försöksverksamhet föregås av information till allmänheten.

Kap 5. Allmänna överväganden

FSS är positiv till samrådsgruppens förslag, det har redan framhållits. Föreningen vidhåller emellertid uppfattningen att antalet grupper som omfattas av reformen skall utvidgas.

Föreningen anser att följande grupper redan vid starten bör omfattas av reformen:

- personer som under pågående rehabilitering ej är sjukskrivna och

inte heller står till arbetsmarknadens förfogande,

- personer som är halvt sjukskrivna eller halvt arbetslösa,
- ensamförälder som tvingats vara hemma på grund av att deras barn av medicinska eller psykiska skäl ej kan vistas på daghem eller i förskola,
- utländska medborgare som ännu ej erhållit uppehålls- och arbetstillstånd,
- familjer vars försörjare avtjänar fängelsestraff.

Efterhand bör, som samrådsgruppen föreslagit, ytterligare grupper kunna komma ifråga.

Föreningens synpunkter beträffande kapitel 5 kan i övrigt sammanfattas på följande sätt:

- Samrådsgruppens förslag beträffande extern kontroll av ansökningar om Soft synes väl motiverade. FSS tillstyrker.
- En höjning av normbeloppen bör prövas i syfte att reducera återströmningen till socialtjänsten (jfr Allmänna synpunkter).
- Styrkta kostnader av socialmedicinsk art, t.ex. dietttillägg, viss mediciner osv, bör ingå i normen för Soft,
- Föreningen anser vidare att Soft, med den utformning som föreslås, bör göras skattepliktig och ATP-grundande.

Kap 6. Softberättigade grupper

FSS har begärt att ytterligare grupper skall anslutas till Soft (jmf kap 5). Dessutom anser föreningen att den nedre åldersgränsen för självständig rätt till Soft, för den som stadigvarande sammanbor med föräldrar, skall vara 18 år, inte 20 år som samrådsgruppen föreslagit. Åldersgränsen 18 år ger olika medborgerliga rättigheter, bl.a. arbetsrättsligt, och bör då, anser föreningen, tillämpas även i socialförsäkrings-tillägget.

Föreningen tillstyrker samrådsgruppens förslag att hemarbete inte

skall grunda rätten till Soft.

Samrådsgruppens förslag i övrigt beträffande rubricerade kapitel tillstyrkes av FSS.

Kap 7. Individ och familj, sammanboendebegrepp

Samrådsgruppen har, i likhet med SU, förordat att Soft beräknas genom att tillämpa en kombination av individ- och familjeprinciperna. FSS tillstyrker detta förslag.

FSS tillstyrker även samrådsgruppens förslag beträffande definition av samboendebegrepp.

Kap 8. Beräkning av Soft m m

Med de synpunkter FSS redan framhållit (Soft skall vara skattepliktigt och ATP-grundande, normbeloppen etc) tillstyrkes samrådsgruppens förslag i övrigt beträffande rubricerade kapitel.

Kap 9. Handläggning i försäkringskassan

Ett av motiven för genomförande av Soft var, enligt SU, att åstadkomma en förenkling för sökanden och dessutom en enkel administration. Den bedrivna försöksverksamheten visar på betydande problem i båda dessa hänseenden. Sundsvalls kommun redovisar¹ exempelvis problemen på följande sätt:

”... Här ligger troligen en av de största svårigheterna att nå syftet med Soft-reformen – att skapa ett administrativt enkelt system, som också ger en adekvat och rättvis ekonomisk hjälp”.

FSS anser att genomförandet av Soft-reformen kommer att innebära betydande administrativa problem, i varje fall inledningsvis. Föreningen anser det därför mycket viktigt att Soft-reformen även i administrativt hänseende förbereds noggrant.

¹ Rapport från Sundsvallsprojektet 1978–1979, ”SOFT och VERKLIGHETEN – test av SU:s förslag”.

Kap 10. Samverkan försäkringskassa – socialnämnd m m

Samrådsgruppen har, med hänvisning till behovet av samverkan, utförligt behandlat denna fråga. I rapporten redovisas dels SU:s förslag och socialtjänstpropositionens ställningstagande, dels nuvarande samverkansformer. Samrådsgruppens överväganden och förslag innefattar följande delområden:

- allmänt om samverkan
- planering
- distriktsindelning
- personal- och lokalsamverkan
- utbildning och information
- ansökan och handläggning
- uppföljning och förebyggande verksamhet

FSS kan för sin del biträda samrådsgruppens överväganden och förslag beträffande rubricerade kapitel. De redovisade förslagen får givetvis anpassas till förhållandena inom respektive kommun. I grova drag kan de ändå anses tillämpliga.

Kap 11. Rehabilitering

Samrådsgruppen anför beträffande Soft och rehabiliteringsmöjligheterna bl.a. följande:

”Frågan om Soft kommer att underlätta eller försvåra rehabiliteringsmöjligheterna har varit föremål för stort intresse såväl i remissvaren som i den allmänna debatten kring Soft-reformen. Enligt vår mening är det utomordentligt viktigt att Soft inte får dölja ett rehabiliteringsbehov eller på något sätt hindra rehabiliteringen. Vår uppfattning är också att Soft kommer att innebära en förbättrad möjlighet att fånga upp de mest angelägna rehabiliteringsbehoven. Denna uppfattning styrks av vissa erfarenheter från försöken med Soft.”

FSS biträder detta synsätt och anser att rehabiliteringsverksamheten blir en mycket viktig del av Soft-reformen. Föreningen kan även i övrigt ansluta sig till vad samrådsgruppen anför beträffande rubricerade kapitel.

Denna principiella anslutning till förslaget hindrar inte FSS att i ett senare skede återkomma med eventuella synpunkter och förslag. Rehabiliteringsarbete innefattar nämligen en mängd frågor att ta ställning till. Dessa frågor skall enligt planerna bearbetas ytterligare, av socialstyrelsen, riks försäkringsverket, kommunförbundet och arbetsmarknadsstyrelsen, och erhålla formen av riktlinjer för den fortsatta samverkan mellan socialnämnden och försäkringskassan. I det sammanhanget återkommer FSS med ytterligare synpunkter.

Kap 12. Uppföljning, statistik

Samrådsgruppen har, i rubricerade kapitel, beskrivit det behov av statistik, forsknings- och utvecklingsarbete som uppkommer i och med socialförsäkringstilläggets genomförande.

FSS tillstyrker samrådsgruppens överväganden och förslag. Föreningen vill, i likhet med SU och samrådsgruppen, starkt understryka "att statistik om orsakerna till att Soft utbetalas kommer att utgöra betydelsefulla 'socialpolitiska indikatorer'. Sådan statistik bör kunna bli en viktig del i det underlag som behövs för den socialpolitiska planeringen".

Kap 13. Kostnader för reformen

I rubricerade kapitel redovisar samrådsgruppen följande underlag till beräkning av kostnaderna för reformen:

- SU:s beräkningar
- Remissopinionen betr SU:s beräkningar
- Statistiska centralbyråns undersökningar av levnadsförhållandena (ULF)
- Vissa andra beräkningar av kostnaderna för Soft
- Socialdepartementets tidigare beräkningar m.m.

Kapitlet avslutas med att samrådsgruppen presenterar en egen kostnadsberäkning för genomförande av Soft. Kostnadsberäkningen kan sammanfattas på följande sätt:

- Statens bidragskostnader beräknas till 828 milj kr. Dessutom tillkommer administrationskostnader med 100 milj kr. Statens totalkostnad per år blir således 930 milj kr.
- Kommunerna beräknas spara bidragskostnader med 457 milj kr och administrationskostnader med 25 milj kr. Inbesparad totalkostnad blir då ca 480 milj kr.
- Den totala samhällskostnaden för Soft-reformen beräknas därmed bli 450 milj kr (930 - 480).

Samrådsgruppen har dessutom beräknat vilka kostnadseffekter en reformerad arbetslöshetsförsäkring skulle få för Soft. Enligt dessa beräkningar minskar statens kostnader för Soft med ca 200 milj kr om en reformerad arbetslöshetsförsäkring genomförs.

FSS noterar med tillfredsställelse att samrådsgruppen ägnat kostnaderna för reformen ett större intresse än vad som tidigare varit fallet. Visserligen kvarstår fortfarande en betydande osäkerhet i kostnadsberäkningarna, men samrådsgruppens underlag måste ändå anses mera tillförlitligt, än det material som SU hade till sitt förfogande.

FSS kan i princip godta samrådsgruppens beräkningar beträffande kostnaderna för reformen.

Vad FSS däremot vill kritisera är att samrådsgruppen, i sin kostnadsberäkning, inte beaktat följande:

1. Kommunerna skall fortfarande, genom socialbidraget, ge det ekonomiska grundskyddet till vissa grupper arbetslösa. Samrådsgruppen konstaterar härom: "Trots denna försäkringsreform skulle drygt 26 000 arbetslösa kvarstå i socialhjälpberoende (45 300 ./. 19 000), vilket motsva-

rar en bidragskostnad på drygt 130 milj kr, vartill kommer administrationskostnader. Det bör på nytt understrykas att det här är fråga om mycket grova uppskattningar."

FSS anser att staten, inte kommunerna, skall svara för dessa människors försörjning (jfr Allmänna synpunkter).

2. Samrådsgruppen har inte kunnat ta någon hänsyn "till effekterna av den i förhållande till den obligatoriska socialhjälpens vidgade rätten till socialbidrag i regeringens förslag om socialtjänsten". Denna brist i samrådsgruppens redovisning är i och för sig förklarlig; socialbidragets ekonomiska konsekvenser för kommunerna har aldrig behandlats. FSS anledning att ifrågasätta denna brist i redovisningen är följande:

- I. Statens finansiering av Soft skulle menade SU, ge kommunerna möjlighet att utveckla socialtjänsten (inkl socialbidraget).

Samrådsgruppens förslag innebär att socialbidraget i kommunerna skall "utvecklas" inom ramen för halva det nuvarande socialhjälpanslaget. Dessutom skall den kostnads-mässiga avlastningen av socialhjälp (beräknat ca 50 %) bidra till att utveckla även andra delar av socialtjänsten.

Denna aspekt av kostnadsberäkningen har samrådsgruppen inte berört. FSS anser det är en allvarlig brist, då SU byggt på denna förutsättning för kommunernas finansiering av socialtjänsten.

- II. Vilken gränsdragning skall gälla mellan kommunernas socialbidrag och socialförsäkringstillägget?

Vilken funktion skall socialbidraget ha?

FSS har redan gett sin mening tillkänna i denna fråga (jmf Kap 4 Försök med Soft).

Samrådsgruppen har inte tilllämpat den av föreningen föreslagna gränsdragningen mellan socialbidrag och Soft. Ett exempel är att kommunerna, enligt samrådsgruppens förslag, även fortsättningsvis skall svara för arbetslösa människors försörjning (jmf punkt 1 ovan). Det finns fler exempel på olika grupper, som borde ha sin "försörjning och andra grundläggande behov" tillgodosedda inom socialförsäkringssystemet, inte genom socialbidraget.

En allmän socialförsäkring

Föreningen har slutligen yttrat sig över socialpolitiska samordningsutredningens betänkande, en allmän socialförsäkring – modell och riktlinjer och anfört följande:

Föreningen hälsar med tillfredsställelse att försök nu görs att samordna de olika delarna inom det socialpolitiska bidragssystemet. Systemet har genom den ökande omfattningen blivit alltmera svårgripbart. Detta leder till att den enskilda medborgaren inte kan bevaka sina rättigheter att få hjälp av samhället. Systemet har nu även blivit så komplicerat att även vä utbildade tjänstemän har svårigheter att följa förändringar i bidragssystemet.

En samordning av de socialpolitiska bidragssystemen måste naturligtvis få till följd att åtskilliga ändringar måste vidtas inom de enskilda bidragsformerna. Vissa sådana svårigheter redovisas även i samordningsutredningens betänkande. Föreningen anser det inte möjligt att utifrån föreliggande betänkande ta ställning till enskilda förslag och funderingar som redovisas i anslutning till genomgång av enskilda bidragsformer. Detta kan endast ske i anslutning till en fördjupad genomgång av varje bidragsform för sig. Föreningen vill dock, i detta sammanhang, instämma med samord-

ningsutredningens konstaterande att principerna för en samordning av det socialpolitiska bidragssystemet måste ha klarlagts för att den enskilda bidragsformen skall kunna prövas utifrån dessa gemensamma principer.

Avdelning 1 – allmänt om bidragssystemet

Föreningen instämmer i de tre punkter som samordningskommittén redovisar som vägledande för samordningen nämligen

bidragen inbördes anpassning förbättras

systemet görs enklare och överskådligare

reglerna görs sådana att bidragen smidigt kan anpassas till nya behov.

Utredningens resonemang om behovet att bortse från arten av orsaken till stödbehovet och istället inrikta sig på det föreliggande behovet finner föreningen riktigt. Detta är också en förutsättning för att en samordning av olika bidragsformer skall kunna åstadkommas.

I avdelningen – allmänna överväganden – redovisas samordningsmål på olika områden. Här upptas enhetligare villkor, en samlad inkomstförsäkring, övriga bidrag samt författningsreglering och administration. I inledningen till detta konstateras att man för att uppnå förbättringar för större grupper måste godta att vissa försäkrade får i något avseende förändrat eller minskat stöd. Föreningen har inledningsvis redovisat att vi accepterar detta resonemang, men vill samtidigt understryka att detta inte får innebära en förskjutning inom det socialpolitiska systemet till svagare gruppers nackdel.

Om enhetligare villkor skall kunna införas inom bidragssystemet är det enligt föreningens mening helt nödvändigt att samordna begreppen personkrets, familjetillhörighet, administration och inkomstunderlag.

Föreningen vill i anslutning till de resonemang som förs i avsnitt 4.5.3. – övriga bidrag – peka på den diskussion som för närvarande förs beträffande socialförsäkringstillägget. Föreningen är medveten om att resonemanget om socialförsäkringstillägget delvis faller utanför samordningsutredningens direktiv eftersom det förutsätter ett resurstillskott. Föreningen anser emellertid denna komplettering vara så väsentlig att den bör beaktas i det fortsatta arbetet. Förutom den utvidgning av socialförsäkringssystemet som socialförsäkringstilläggen innebär innehåller det också principiellt intressanta resonemang av samordningskaraktär. Exempelvis påverkar den, enligt föreningens mening, administrationen av ersättning till arbetslösa personer.

Avdelning 2 – principmodell för en allmän socialförsäkring

Inledningsvis redovisas de avgränsningar som har gjorts. Här konstateras bl.a. att återbetalningspliktiga studiemedel icke har medtagits i principmodellen för en allmän socialförsäkring. Till detta finns bifogat två särskilda yttranden. Föreningen anser att denna fråga bör ytterligare övervägas. Skälet till detta är det samma som reservanternas nämligen att de allmänna försäkringskassorna byggt upp en omfattande administration för återkrav av underhållsbidrag. Det borde var möjligt att utnyttja denna organisation även för återkrav av studiemedel.

I övrigt ansluter sig föreningen till den principmodell som skisseras med inkomstförsäkring, barnstöd, bostadsstöd och handikappstöd.

Som ovan redovisats anser vi det inte möjligt att ta ställning till de förslag och funderingar som förs fram i anslutning till enskilda bidrag. Vi vill ändå peka på några saker som vi finner positiva.

Tanken om ett omställningsstöd till vuxna efterlevande i stället för nuvarande regler finner vi tilltalande.

Med hänvisning till resonemang ovan om socialförsäkringstillägg som ett enhetligt bidrag för arbetslösa personer finner vi utredningens förslag om att föra arbetslöshetsförsäkring, arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidrag i en gemensam arbetsmarknadspenning till inkomstförsäkringen som riktig.

Avdelning 3 – riktlinjer för ökad samordning inom olika områden

Om en reell samordning och förenkling av det socialpolitiska bidragssystemet skall komma till stånd är det nödvändigt att det i huvudsak blir samma regler beträffande personkrets, familjetillhörighet, inkomstbegrepp m.m. I annat fall åstadkommes enbart en skenreform där bidragssystemet blir lika svårgripbart som det vi nu har.

Beträffande familjetillhörigheten kan konstateras av utredningens resonemang svårigheten att finna ett enkelt system med de varierande sammanlevnadsformer som nu finns. I utredningens förslag finns fortfarande oklarheter i och med att bedömningsmöjligheter läggs in i systemet. Förhoppningsvis kan svårigheterna med att hitta bra begrepp för familjetillhörighet minskas genom att dels samma familjebegrepp tillämpas för olika bidragsformer, dels att bidrag och försäkringar i största möjliga utsträckning görs oberoende av skilda familjeförhållanden.

Förslaget om att barnstödet skall tillkomma barnet bör underlätta i många utbetalningssituationer och är därför att föredra framför nuvarande ordning. Utredningens resonemang om inkomstunderlag tillstyrkes. Likaså förslaget att försöka åstadkomma enhetliga inkomstunderlag redan inom nuvarande bidragssystem.

Utredningens förslag om att göra en sammanhållen analys av skatteoch bidragseffekter bör komma till stånd snarast möjligt.

Beträffande avsnittet om – provi-

soriskt beslut och förskott – vill föreningen kraftigt understryka nödvändigheten av att det finns en generell skyldighet för den myndighet som handlägger bidragsärendet att pröva frågan om provisorisk ersättning. Mycket dubbelarbete utförs idag genom att socialförvaltningarna tvingas förskottera förmåner som utges exempelvis av försäkringskassan. Det måste vara en självklarhet att den myndighet som skall utge bidrag också måste kunna göra bedömning om förskott. En sådan regel bör kunna införas snarast i nuvarande system.

När det gäller administrationen av bidrag och försäkringar har utvecklingen under de senaste åren varit att de allmänna försäkringskassorna övertagit allt fler bidrag. Enligt föreningens mening har detta varit positivt. Skäl finns därför att fortsätta denna utveckling. Om en nödvändig samordning av olika bidrag skall kunna åstadkommas är även en enhetlig och gemensam administration en nödvändig förutsättning.

Avdelning 4 – genomförandet

Ovan har redovisats att föreningen anser det angeläget att samordningsåtgärder inom det socialpolitiska bidragssystemet kommer igång så fort som möjligt. Föreningen finner därför de resonemang utredningen för i genomförande avsnittet som riktiga.

Låt barnen känna att de behövs i familjen, i samhället.

Rädda Barnen arbetar även för barn i Sverige.

Rädda Barnen

aktuellt

FRÅN
SVENSK
SOCIALMEDICINSK
FÖRENING

Red: Urban Janlert

Utbyggnad av yrkesmedicinen

En isolerad utbyggnad av yrkesmedicinen är ett dåligt sätt att förbättra arbetsmiljön. Det skriver föreningen till Läkarförbundet och Läkarsällskapet i sitt remissvar på företagshälsovårdsutredningens betänkande om yrkesmedicinen. Yrkesmedicinens roll måste ses i ett större sammanhang. Den är en mycket viktig komponent inom den totala hälso- och sjukvårdens ram där miljömedicinska enheter bör ha resurser att ge kvalificerad hjälp i frågor som gäller såväl arbetsmiljö, bostadsmiljö, trafikmiljö som övrig närmiljö liksom då det gäller att peka på de samhällsstrukturella faktorernas betydelse. En särbehandling av yrkesmedicinen ställer denna utanför det tvärvetenskapliga samarbetet.

Utredningen är alltför optimistisk vad gäller utbyggnadstakten. Däremot anser föreningen att det finns förutsättningar för en utbyggnad av verksamheten både på länsnivå och på regional nivå.

Innehållet i specialistutbildningen för yrkesmedicin bör ses över. Mot bakgrund av de ytterligt differentierade arbetsuppgifterna ter sig två års invärtesmedicinsk tjänstgöring som mer historiskt försvarbar än rationell använd utbildningstid.

Kontraktsvård

Beträffande utredningen "Kontraktsvård inom socialtjänsten" tyc-